

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 6Co/781/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3614203140
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 08. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Stanislava Marková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3614203140.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Stanislavy Markovej a členiek JUDr. Ľubice Bajzovej a Stanislavy Miklánkovej v právnej veci žalobcu: H. X., narodený XX.XX.XXXX, bytom J. K. XXX/XX, XXX XX R., zastúpený advokátom Mgr. Ľudovítom Paulovičom, so sídlom Martina Rázusa 19, 948 01 Lučenec, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35807598, o vydanie bezdôvodného obohatenia a iné, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Partizánske zo dňa 23. apríla 2015, č. k. 5C/25/2015 - 114, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e** .

Žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a** .

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd ako súd prvej inštancie uložil žalovanému zaplatiť žalobcovi 333 eur, v zákonnej paričnej lehote tri dni. Určil, že zmluvná podmienka v zmluve uzavretej medzi účastníkmi konania dňa 27.08.2010, číslo zmluvy 30 6000555, bod 12, v tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú 2/3 zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou tým spojenou, predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku. Konanie v časti istiny 72 eur zastavil. Žalovanému uložil zaplatiť náhradu trov žalobcu vo výške 335,06 eur, na účet jeho zástupcu, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vyslovil, že o poplatkovej povinnosti rozhodne osobitným uznesením.

2. V odôvodnení svojho rozsudku konštatoval svoje skutkové zistenia, že strany sporu uzatvorili dňa 27.08.2010 zmluvu o úvere, podľa ktorej mal žalovaný poskytnúť žalobcovi úver vo výške 600 eur na výkon povolania a žalobca sa zaviazal zaplatiť žalovanému 528 eur a príslušný poplatok, celkom sumu 1.128 eur. Strany sporu 27.08.2010 uzavreli aj rozhodcovskú zmluvu, podľa ktorej rozhodcovským súdom sa rozumie stály rozhodcovský súd, zriadený spoločnosťou Slovenská rozhodcovská so sídlom Karloveské rameno 8, Bratislava. Žalobca podľa potvrdenia z čl. 9 - 13 spisu uhradil žalovanému 933 eur. Na základe skutkových zistení dospel k záveru, že zmluvou o úvere založili strany sporu spotrebiteľský právny vzťah, pretože v tom čase bol žalobca nezamestnaný a finančné prostriedky potreboval na nákup huteľných vecí a na stravu, keďže nemal dostatok finančných prostriedkov. Zmluvu vypisoval zamestnanec žalovaného, ktorý uviedol, že úver je určený na výkon povolania. Išlo zrejme o snahu vyhnúť sa posudzovaniu zmluvy podľa spotrebiteľského práva, pretože inak by žalovaný musel uvádzať aj údaje o RPMN. Predmetná zmluva údaj o RPMN (rozumej ročná percentuálna miera nákladov) neobsahuje, preto je zmluva bezúročná a bez poplatkov.

3. Žalovanému vznikol nárok iba na vydanie bezdôvodného obohatenia - teda toho, čo plnil žalobcovi - 600 eur. Žalobca plnil žalovanému 933 eur, preto bezdôvodné obohatenie žalovaného predstavuje 333 eur.

4. Právne posudzoval vzťah medzi účastníkmi konania ustanoveniami § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 53 ods. 1, 4, § 54 ods. 1, § 451 Občianskeho zákonníka, § 6 ods. 3 písm. b) zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa.

5. Okresný súd konštatoval, že poplatok z úveru vo výške 528 eur svojim obsahom a účelom odporuje zákonu podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Poplatok 528 eur z dvoch tretín zahŕňa náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy a presne neidentifikovateľného úroku z úveru, čo je obligatórna náležitosť zmluvy o úvere. Samotná výška poplatku 528 eur predstavuje 88% z poskytnutého úveru, pričom úrok mal predstavovať jednu tretinu úveru, čo je 176 eur za 12 mesiacov, zo sumy úveru 600 eur, čo je 29,34% ročne. Priemerná sadzba úroku z úveru v rozhodnom období - august 2010, pričom bola 6,94% ročne. Poplatok z úveru 352 eur (58,66% úveru) okresný súd posudzoval ako administratívny poplatok a dospel k záveru, že je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, pretože vyžaduje od spotrebiteľa, aby splnil finančný záväzok, ktorý nie je riadne špecifikovaný, je neurčitý, pričom pri poplatkoch zo spotrebiteľského úveru je nevyhnutné, aby spotrebiteľ platil len to, čo mu bolo skutočne poskytnuté a je v jeho záujme. V tejto súvislosti citoval z rozhodnutia Vrchného krajského súdu v Karlsruhe, sp. zn. AZ 174 192/2010 zo dňa 03.05.2010, ako aj Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 5Co/219/2013, sp. zn. 11Co/1090/2011.

6. Okresný súd podrobil súdnej kontrole celú zmluvu o úvere medzi účastníkmi sporu ako aj rozhodcovskú zmluvu, ktorú vzhľadom na zákonnú úpravu v ust. § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka považoval za neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, keďže vyžadovala, aby spotrebiteľ riešil spory s dodávateľom výlučne v rozhodcovskom konaní. Na podporu svojho záveru citoval z viacerých rozhodnutí súdov - NS SR sp. zn. 6Mcd0/9/2012, 6Cdo/3/2013, Ústavný súd ČR sp. zn. IV. ÚS 2735/2011.

7. Citoval právnu úpravu v ust. § 53 a ods. 1 Občianskeho zákonníka so záverom, že vzhľadom na určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, dodávateľ po právoplatnosti rozsudku sa bude musieť vzdať uplatňovania nárokov na administratívny poplatok aj vo vzťahu k iným spotrebiteľom.

8. Okresný súd rozhodol o náhrade trov konania podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a priznal žalobcovi proti žalovanému nárok na náhradu trov konania vo výške 335,06 eur, ktoré špecifikoval podľa vyhlášky č. 655/2004 Z. z.

9. Proti tomuto rozsudku žalovaný podal včas odvolanie. Navrhol zmeniť rozsudok okresného súdu, prípadne ho zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Namietal záver okresného súdu o spotrebiteľskom charaktere úverovej zmluvy. Zmluvné strany sa dohodli podľa § 262 ods. 1 Obchodného zákonníka, že všetky ich právne vzťahy sa budú spravovať Obchodným zákonníkom, teda aj v prípade vydania bezdôvodného obohatenia na základe neplatnej zmluvy o úvere. Je nepochybné, že zmluva o úvere sa bez ohľadu na dohodu zmluvných strán riadi Obchodným zákonníkom (§ 261 ods. 3 písm. d/).

Obchodný zákonník aplikáciu právnej úpravy inštitútu spotrebiteľských zmlúv nevylučuje, ani komplexne neupravuje osobitným spôsobom, je nevyhnutné ho v skutkovo relevantných právnych vzťahoch aplikovať. Z Obchodného zákonníka v ust. § 1 ods. 2 jasne vyplýva, že ustanovenia Občianskeho zákonníka (najmä spotrebiteľské zmluvy), nie sú pre obchodné záväzkové vzťahy vylúčené. Je toho názoru, že zo zmluvy o úvere nevznikla ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia (nedošlo k odstúpeniu od zmluvy, zrušeniu zmluvy a pod.) a majetkový prospech získal žalovaný z poctivých zdrojov. Žalobca nemá postavenie spotrebiteľa, vzájomný právny vzťah účastníkov konania je obchodnoprávny a uplatnenie noriem s cieľom ochrany spotrebiteľa nie je vôbec namieste. K otázke poplatku za úver poukázal na aktuálny záver rozhodovacej praxe, podľa ktorého u nebankových subjektov nemožno obvyklú výšku úroku odvodzovať od výšky úroku požadovaného bankami. Podľa Vrchného súdu v Prahe je u nebankových subjektov potrebné postupovať inak. V týchto prípadoch sú kedykoľvek poskytované pôžičky alebo úvery osobám, ktoré by pôžičku či úver od banky nedostali pre isté riziko spojené s osobou dlžníka. Je nutné vziať do úvahy, že v prípade týchto peňažných prostriedkov je požadované v porovnaní s bankami menšie zabezpečenie a požiadavky klientov sú vybavované omnoho pružnejšie, ako tomu býva u konzervatívnejších bánk, čo je ale vzhľadom na ich zameranie pochopiteľné. Preto je logické, že s ohľadom na výrazne vyššie podnikateľské riziko sú úroky požadované týmito nebankovými veriteľmi tiež vyššie ako obvyklé bankové úroky. Pre

zistenie obvyklého úroku pre tento typ pôžičky je nutné zistiť, aká výška úrokov bola požadovaná obdobnými podnikateľskými subjektmi v prípade zmlúv o krátkodobej pôžičke a úvere v určitom období (Rozhodnutie Vrchného súdu v Prahe, sp. zn. 12Cmo 95/2005 publikované v Švestka, J., Spáčil, J., Škárová, M., Hulmák, M. a kol. Občiansky zákoník I. § 1 až 459. Komentár 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2009, s. 67-68, pričom treba zdôrazniť, že ide o najuznávanejší komentár v ČR, ktorého autormi sú sudcovia NS ČR). Ak teda žalobca namieta výšku odplaty za poskytnutie a vrátenie peňažných prostriedkov, znáša v tomto smere dôkazné bremeno a musí preukázať, že v čase uzavretia zmluvy išlo o odplatu, ktorá výrazne (podstatne) vybočovala z trhového priemeru odplát poskytovaných inými subjektmi poskytujúcimi financovanie z vlastných zdrojov (tak ako žalovaný). Je teda zrejmé, že slovenské právo a slovenský zákonodarca poplatok za spracovanie zmluvy nielenže pripúšťa, ale aj výslovne uvádza. Poukázal na aplikovateľné rozhodnutie Spolkového súdneho dvora ako inštančne najvyššie postaveného súdu v sústave všeobecných súdov NSR, ktoré je aktuálnejšie, ako žalobcom uvádzané rozhodnutie. V predmetnom rozhodnutí Spolkový súdny dvor výslovne judikoval, že poplatok za uzatvorenie zmluvy o stavebnom sporení je prípustný. Rovnako sa žalovaný nestotožňuje ani s výškou úhrady trov právneho zastúpenia v sume 335,06 eur, nakoľko boli priznané v súvislosti so zásadou úspešnosti. Avšak konanie nebolo ešte právoplatne skončené, a preto nemožno vylúčiť, že úspešnou sa stane druhá strana v predmetnom konaní. Navyše žalovaný sa domnieva, že trovy právneho zastúpenia sú mylne vypočítané, nakoľko v súvislosti s § 16 ods. 4 podľa osobitného zákona, t.j. o cestovných náhradách, si uplatňuje právny zástupca navrhovateľa náhradu cestovného aj pohonných hmôt, a to za každú spätnú cestu na pojednávanie, čo si vyčíslil na sumu 215,88 eur. Napokon namieta, že žalobca uhradil na úver 933 eur, keďže oni evidujú sumu 853 eur.

10. Žalobca nevyužil svoje právo na písomné vyjadrenie k odvolaniu žalovaného.

11. Od 1. júla 2016 je účinná rekodifikácia súdneho procesného práva - zákon č. 160/2015 Z. z. civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ktorý v intertemporálnej úprave stanovuje okamžitú aplikovateľnosť, teda aj na veci, v ktorých súd začal konať pred účinnosťou CSP.

12. V zmysle právnej úpravy CSP, krajský súd ako súd odvolací, aplikoval na odvolacie konanie ustanovenia § 378 a nasl. CSP. Vec preskúmal podľa ust. § 379 a § 380 CSP, t. j. v rozsahu odvolania a jeho dôvodov a po prejednaní odvolania bez nariadenia pojednávania odvolacieho súdu podľa § 385 CSP zistil, že rozsudok okresného súdu je potrebné ako vecne správny potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP.

13. Predmetom konania je nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorý skutkovo odôvodnil tým, že so žalovaným uzavrel dňa 27.08.2010 zmluvu o úvere, na základe ktorej mu žalovaný poskytol úver vo výške 600 eur za poplatok 528 eur na 12 mesiacov, spolu mal žalovanému vrátiť 1.128 eur. Poplatok z úveru tak predstavoval 88% ročne. Žalovanému uhradil na úver 933 eur. Poplatok považuje za úžerný, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi pre jeho neprimeranosť. V zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka je preto neprijateľný a v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka neplatný. Súčasne argumentoval v žalobnom návrhu aj tým, že zmluva neobsahuje RPMN a z toho dôvodu v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) zákona č. 129/2010 Z. z. je spotrebiteľský úver bezúročný a bez poplatkov.

14. Obrana žalovaného v konaní pred okresným súdom a súčasne aj v odvolacom konaní spočíva v tvrdení, že záväzkový vzťah medzi účastníkmi založený úverovou zmluvou nemá spotrebiteľský charakter, a preto jej obsah je potrebné posudzovať podľa predpisov Obchodného zákonníka. Podľa jeho názoru, pokiaľ sa zmluvné strany dohodli v zmysle § 262 ods. 1 Obchodného zákonníka, že ich právny vzťah sa bude spravovať Obchodným zákonníkom, vylúči sa tým aplikácia ustanovení Občianskeho zákonníka.

15. Z obsahu odvolacích dôvodov žalovaného je zrejmé, že uplatnil odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O.s.p.), ktorý v zmysle aktuálnej právnej úpravy zodpovedá ustanoveniu § 365 ods. 1 písm. h) CSP.

Nesprávne právne posúdenie veci je spôsobilým odvolacím dôvodom vtedy, keď súd prvej inštancie na zistený skutkový stav aplikuje nesprávny právny predpis a tiež vtedy, keď na zistený skutkový stav síce aplikuje správny právny predpis, tento však nesprávne interpretuje.

16. V prejednávanej veci žalovaný neuplatnil spôsobilý odvolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci. Okresný súd vychádzal zo skutkového stavu, ktorý vyplynul z výsledkov dokazovania, že úverová zmluva, ktorú uzavreli účastníci konania, má spotrebiteľský charakter a práva a povinnosti zmluvných strán je potrebné posudzovať podľa zákona č. 128/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Je potrebné súčasne dodať, že v zmysle novely Občianskeho zákonníka vykonanom zákonom č. 150/2015 z. Z. aj v prípade, ak by sa mal na daný právny vzťah mali aplikovať predpisy Obchodného zákonníka, je potrebné aplikovať Občiansky zákonník (§ 52 ods. 2).

17. Z aspektu súdnej kontroly predmetnej úverovej zmluvy je správny záver okresného súdu, že vzhľadom na nepochybnú absenciu RPMN v úverovej zmluve, ktorá je imanentnou náležitosťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere, jej absencia je sankcionovaná v zákone č. 129/2010 Z. z. v ustanovení § 11 ods. 1 písm. b) tým, že úver je bezúročný a bez poplatkov. Pokiaľ je teda úver bezúročný a bez poplatkov, je potom nadbytočné viesť diskusiu o výške poplatkov, pretože by to nebolo efektívne z hľadiska hospodárnosti konania.

18. Ak je zmluva o úvere bezúročná a bez poplatkov, má žalovaný - veriteľ nárok iba na to, čo dlžníkovi poskytol, teda finančné prostriedky vo výške 600 eur. Pokiaľ mu však žalobca plnil viac, získal žalovaný na úkor žalobcu bezdôvodné obohatenie plnením bez právneho dôvodu (§ 451 Občianskeho zákonníka), ktoré je povinný žalobcovi vydať.

19. Žalovaný vo svojom odvolaní namieta aj výšku bezdôvodného obohatenia a tvrdí, že podľa ich záznamov zaplatil žalobca na predmetný úver iba sumu 853 eur a nie 933 eur, ako o výške obohatenia rozhodol súd. Okresný súd, podľa zistenia odvolacieho súdu rozhodol správne, keď vychádzal z potvrdení o prevzatí finančných prostriedkov, ktorými žalobca preukázal svoje platby na predmetný úver, ako aj z tvrdení žalobcu. Žalovaný o výške prijatého plnenia od žalobcu uvádzal rozdielne sumy - vo vyjadrení k žalobe tvrdil, že žalobca uhradil 796 eur, v odvolaní už tvrdí, že uhradil sumu 853 eur, pritom svoje tvrdenia preukazuje iba svojou internou evidenciou, ktorá je navyše aj rozporná. Za týchto okolností okresný súd správne vychádzal pri určení výšky bezdôvodného obohatenia z hodnoverných dôkazov, o ktorých pravdivosti nemal pochybnosti.

20. Rozhodnutie okresného súdu o náhrade trov konania je správne, pretože korešponduje s právnou úpravou v čase vydania rozhodnutia (§ 142 ods. 1 O.s.p.). Rozhodnutie súdu o nároku na náhradu trov konania je v korelácii aj s aktuálnou právnou úpravou (§ 262 ods. 1 CSP). Platí (a platilo aj podľa O.s.p.), že súd rozhoduje o náhrade trov konania v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

21. V odvolacom konaní bol úspešný žalobca, mal by preto nárok na náhradu trov konania (§ 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP). V odvolacom konaní mu však evidentne nevznikli žiadne trovy, preto nebol dôvod na priznanie nároku na náhradu trov odvolacieho konania.

22. Tento rozsudok prijal senát krajského súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).